

Ehdotus Pohjois-Pohjanmaan merkittäviksi tulvariskialueiksi sekä tulvariskien hallintasuunnitelman ja ympäristöselostuksen valmistelu, lausuntojen yhteenveto

1. Tausta

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on tarkistanut vuonna 2018 laaditut arvioinnit vesistöjen ja merenpinnan noususta aiheutuvista tulvariskeistä Pohjois-Pohjanmaan alueella ja on valmistellut ehdotuksen alueista, joilla tulvariski voi olla merkittävä. Pohjois-Pohjanmaan alueelle ei ehdoteta uusia merkittäviä tulvariskialueita. Pattijoki-Haapajoki tunnistettiin uudeksi muuksi tulvariskialueeksi.

Kuuleminen ehdotuksesta Pohjois-Pohjanmaan merkittäviksi tulvariskialueiksi sekä tulvariskien hallintasuunnitelman ja ympäristöselostuksen valmistelusta sekä suunnittelun aikaisesta osallistumisesta, tiedottamisesta ja kuulemisesta järjestettiin 15.3.2024 - 17.6.2024 kaikissa Pohjois-Pohjanmaan kunnissa sekä verkkopalvelussa Lausuntopalvelu.fi. Kuulemisesta tiedotettiin kaikkien Pohjois-Pohjanmaan kuntien verkkosivuilla, vesi.fi-palvelussa ja aiheesta laadittiin tiedote.

Merkittävien tulvariskialueiden nimeäminen ja muu tulvariskien hallinnan suunnittelu perustuvat lakiin (620/2010) ja asetukseen (659/2010) tulvariskien hallinnasta sekä lakiin viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutuksen arvioinnista (ns. SOVA-laki 200/2005). Tulvariskien alustava arviointi on tehtävä vuoden 2024 aikana.

2. Lausunnot ja kannanotot

Lausuntoja ja kannanottoja tuli yhteensä 19 jakautuen seuraavasti:

	lkm
Kunta	8
Viranomainen	4
Järjestö/liitto/seutukunta	3
Yritys	0
Yksityinen	4
Kaikki yhteensä	19

3. Jatkotoimenpiteet

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää loppuvuodesta 2024 ELY-keskusten ehdotusten perusteella merkittävät tulvariskialueet Suomessa ja asettaa niille tulvaryhmät maakunnan liittojen ehdotusten perusteella. Merkittävien tulvariskialueiden tulvavaara- ja tulvariskikartat tarkistetaan ja hallintasuunnitelmat tulvariskien estämiseksi ja vähentämiseksi päivitetään.

Lausuntojen ja mielipiteiden perusteella ei ole tarpeen muuttaa ehdotusta Pohjois-Pohjanmaan merkittäviksi tulvariskialueiksi. Tulvariskien hallintasuunnitelman laadinnassa

sekä ympäristöselostuksen valmistelussa otetaan tarpeen mukaan huomioon lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyt kannanotot.

Taho	Lausunto/kannanotto tiivistettynä	ELY-keskuksen vastine
Haapaveden kaupunki	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.
Kainuun ELY-keskus, patoturvallisuusviranomainen	Patoturvallisuusviranomaisen toi esille, että tarkkoja kuvauksia esim. patojen vahingonvaarasta ei tule esittää teksteissä, kuvissa ja kaavioissa eikä myöskään luokiteltujen patojen nimiä suositella mainittavaksi. Se myös korosti, että pysyviä tulvapenkereitä suunniteltaessa tulee olla yhteydessä patoturvallisuusviranomaiseen mitoituksen ja luokittelutarpeen selvittämiseksi. Patoturvallisuusviranomaisen piti tärkeänä, että se kutsutaan viranomaisten tulvapalaveriinin tulvatilanteessa. Patoturvallisuusviranomaisen myös toivoi nimeämistä tulvaryhmiin.	Patoturvallisuusviranomaisen esittämät näkökohdat tullaan huomioimaan. Kuulemis- ja tausta-asiakirjoja voidaan päivittää tarvittaessa ohjeistuksen mukaisesti. Laki tulvariskien hallinnasta (620/2010, 15 §) mahdollistaa asiantuntijoiden kutsumisen tulvaryhmiin. Tämä voidaan toteuttaa alueen tarpeet huomioiden. Merkitään tiedoksi.
Kalajoen kaupunki, ympäristöterveydenhuolto	Ei huomautettavaa esityksestä merkittäviksi tulvariskialueiksi. Lausunnoissaan Kalajoen kaupunki kysyy, että ovatko vesilaitokset mukana hallintasuunnitelmien laadinnassa ja onko esim. pohjavesilaitosten vedenjakelun suojaaminen ja alavesisäiliöiden sijoittuminen tulvariskialueelle otettu huomioon tulvasuojelussa ja että onko jääpatojen aiheuttamat riskit otettu huomioon verkostojen jokien alituksissa.	Maa- ja metsätalousministeriö nimeää maakunnan liittojen esitysten perusteella tulvaryhmät, joiden tehtävänä on mm. tulvariskien hallintasuunnitelmien laadinta. Tulvaryhmässä on edustettuna maakuntien liitot, ELY-keskukset, kunnat, pelastustoimi sekä muut viranomaiset ja etutahot. Tulvaryhmät voivat tarvittaessa kutsua asiantuntijoita asettamisensa jälkeen. Merkitään tiedoksi.
Lapin ELY-keskus, kalatalousviranomainen	Kalatalousviranomaisen toteaa, että tulvariskien hallintasuunnitelman laatimisen yhteydessä tulee ottaa huomioon	Tulvariskien hallinnan suunnittelussa pyritään sovittamaan yhteen eri

	<p>vesiekologiset ja kalastonäkökohdat. Toimenpiteet eivät saa merkittävästi heikentää kalojen elinolosuhteita tai vaarantaa kalakantojen elinvoimaisuutta. Tulvariskien hallintaan liittyvät toimenpiteet tulee yhteensovittaa vesienhoidon ympäristötavoitteiden ja esimerkiksi vaelluskalojen palauttamiseen liittyvien tavoitteiden kanssa.</p>	<p>intressit. Tulvariskien hallintasuunnitelmissa tarkastellaan toimenpiteiden vaikutuksia ja yhteensopivuutta vesienhoidon tavoitteiden kanssa. Merkitään tiedoksi.</p>
Limingan kunta	<p>Ei huomautettavaa esityksestä merkittäviksi tulvariskialueiksi. Limingan kunnan mielestä tulvariskiä voidaan pienentää merkittävästi ruoppaamalla Temmesjoen suu sekä väylä Liminganlahdelle. Ruoppaus tulisi tehdä pikaisesti.</p>	<p>Tulvariskien hallinnan tavoitteita ja toimenpiteitä tullaan käsittelemään tulvaryhmissä. Temmesjoen suulla on tällä hetkellä suunnitteilla ruoppaushanke yksityisen tahon toimesta. Merkitään tiedoksi.</p>
Nivalan kaupunki	<p>Ei huomautettavaa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
Suomen Omakotiliitto ry	<p>Omakotiliitto korostaa, että ELY-keskusten suositukset alimmista rakentamiskorkeuksista tulee ottaa huomioon rakentamisessa. Se tuo myös esille, että tulvariskialueiden asukkaiden tulisi olla tietoisia vakuutusturvansa kattavuudesta tulvatilanteissa. Liitto korostaa, että pientalo- ja vapaa-ajan asukkaille on myös tärkeä viestiä tulvariskin muutoksesta huomioiden myös ilmastonmuutoksen vaikutus. Omakotiliitto muistuttaa, että tulvatiedottamisen pitää saavuttaa ajoissa kaikki asianosaiset ja nostaa haasteeksi viestimisen vapaa-ajan asukkaille, jotka eivät ole jatkuvasti paikalla. Se painottaa selkeiden ohjeiden tarjoamisen tärkeyttä tulvasuojauksesta ja tulvatilanteessa toimimisesta sekä kannustaa tarjoamaan tulvariskialueiden asukkaille säännöllistä tiedotusta ja koulutusta esim. paikallisten järjestöjen kautta. Liitto näkee myös tarpeen tarjota kiinteistöjen omistajille korkeusaseman selvitysapua.</p>	<p>Suomen Omakotiliiton esittämiä näkökohtia tullaan huomioimaan tulvariskien hallinnan työssä. Tulvariskistä pyritään viestimään aikaisempaa paremmin, esim. tulvakarttojen päivityksistä tiedotetaan alueellisesti ja vesi.fi-palvelun tulvaohjeita tullaan päivittämään. Merkitään tiedoksi.</p>
Oulun kaupunki	<p>Ei huomautettavaa. Oulun kaupunki kertoo ottavansa tulvariskit kaavoituksessa huomioon. Sään ääri-ilmiöiden todetaan jo yleistyneen ja Oulun kaupunki pitää hyvänä,</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

	että kyseiset muutokset huomioidaan tulvariskialueiden määrittämisessä.	
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, luonto ja aluidenkäyttö	Esitykseen ei huomautettavaa. Toteaa lähtökohdista olevan, että ELY-keskusta on tarpeen kuulla myös silloin kun se itse on suunnitelmasta ja ohjelmasta vastaava viranomaisena.	Merkitään tiedoksi.
Pohjois-Pohjanmaan liitto	Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotukseen Pohjois-Pohjanmaan merkittävistä tulvariskialueista. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on kartoittanut ehdotuksessa maakunnan vesistöalueiden tulvariskejä kattavasti, eikä Pohjois-Pohjanmaan liitolla ole huomautettavaa ehdotettuihin tulvariskialueisiin.	Merkitään tiedoksi.
Pohjois-Pohjanmaan museo	Pohjois-Pohjanmaan museo pitää tärkeänä, että nimettävät tulvaryhmät tunnistavat työskentelynsä aikana riittävällä tarkkuudella tulvariskialueilla sijaitsevat arkeologiset kulttuuriperinnön ja rakennetun kulttuuriympäristön merkittävät kohteet ja ottavat ne huomioon tulvahallintasuunnitelmia laatiessaan. Alueelliselle vastuumuseolle tulee turvata riittävät mahdollisuudet osallisuuteen ja kuulemiseen.	Merkitään tiedoksi.
Pyhäjoen kunta	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.
Tyrnävän kunta	Ei huomautettavaa. Kunta kantaa huolta joen alajuoksun auki pitämisen mahdollisuudesta.	Merkitään tiedoksi.
Väylävirasto	Väyläviraston näkemyksen mukaan ELY-keskukset ovat tunnistaneet ja rajanneet vesistöjen ja rannikkoalueen merkittävät ja muut tulvariskialueet asianmukaisesti perusteiden. Väylävirasto korostaa lausunnossaan, että tulvien vaikutukset liikenneinfrastruktuuriin on tärkeää huomioida. Erityisesti tieliikenteen osalta tulee varmistaa, että tieluokiltaan vilkkaimmat tiet ovat erityisesti kriittisen tarkastelun alla ja niiden tiuosuuksien estyessä ovat myös kiertotiemahdollisuudet käytettävissä. Väylävirasto tuo esille, että sillä on tiedossa tulvaherkät tiealueet. Väylävirasto pitää tärkeänä sidosryhmien vuorovaikutusta tulvariskien hallintasuunnitelmien laatimisen eri vaiheissa ja haluaa osaltaan olla tarpeen	Väyläviraston esittämät näkökohdat tullaan huomioimaan tulvariskien hallinnan suunnittelun seuraavissa vaiheissa. ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueiden toivotaan osallistuvan merkittävien tulvariskialueiden tulvariskikartoitukseen, jotta tulvaherkät, vilkkaimmat tiet osataan

	<p>mukaan mukana työssä, sillä tulvariskit voivat aiheuttaa merkittävää haittaa väylänpidolle ja liikenteelle etenkin ilmastonmuutoksen edetessä.</p>	<p>huomioida sekä kiertotiemahdollisuudet selvittää. Em. tahot osallistetaan myös tulvariskien hallintasuunnitelmien laatimiseen sekä tarvittaessa voidaan kutsua myös alueen tulvaryhmään.</p>
Ylivieskan kaupunki	<p>Kaupunki toteaa Alavieska-Ylivieskan merkittävän tulvariskialueen säilyttämisen olevan välttämätöntä ja toivoo, että tulvariskialueen rajauksessa otetaan huomioon kevään 2024 tulvan leviämisestä mahdollisesti seuraavat korjaukset. Kevättulvaan 2024 liittyvä aineisto tulee koota kattavasti ja ottaa huomioon tulvariskien hallintasuunnitelman laadinnassa. Hallintasuunnitelman laadinnassa tulee ottaa huomioon myös kaupunkilaisilta koottu tieto ja kokemukset kevättulvasta 2024 eri viranomaisten lisäksi. Kaupunkilaisia tulee kuulla jo ennen hallintasuunnitelman laadinnan käynnistymistä. Lisäksi tulvariskiin vaikuttavina tekijöinä tulee tarkastella myös mm. Kalajoen säännöstelyaltaista tapahtuvia juoksutuksia ja joen lyhytaikaisäännöstelyä.</p>	<p>Kevättulvan 2024 vahinkopaikat sisältävät säilytettäviin merkittäviin tulvariskialueisiin. Aluerajauksen muutokset eivät siis kevättulvaan 2024 liittyen ole tarpeen. Ylivieskassa järjestettiin turvallisuusilta kesäkuussa 2024, jossa käsiteltiin laajasti kevättulvaan 2024 liittyneitä asioita. Kaupungin esittämät muut asiat voidaan huomioida tulvariskien hallintasuunnitelmien laatimisen yhteydessä. Merkitään tiedoksi.</p>
Yksityinen henkilö	<p>Kannanoton esittäjä ehdottaa muun tulvariskialueen Revonlahti-Rantsila laajentamista muutamia kilometrejä Pöyryn padon ja voimalaitoksen alapuolelle. Kannanoton esittäjä on huolissaan ilmastonmuutoksen myötä mahdollisesti voimistuvista tulvista ja kertoo viime kevään tulvan olleen aikaisempia vuosia voimakkaampi.</p>	<p>ELY-keskuksella ei ole tulvahavaintoja tai tietoja mahdollisista tulvavahingoista Pöyryn voimalaitoksen läheisyydestä laitoksen alapuolelta. Tulvakartoitettu alue ulottuu Neittävanjoelta Pöyryn voimalaitokselle asti. Nykytiedoilla ELY-keskus ei näe mahdolliseksi tai tarpeelliseksi muuttaa tulvariskialueen rajausta. Ilmastonmuutoksen sopeutumiseen liittyen otamme kuitenkin tarkasteluun tulvakartan</p>

		laatimisen tarpeen. Tulvakartoituksen myötä tulvariskialueen laajentaminen voitaisiin tarpeen mukaan tehdä. Merkitään tiedoksi.
Yksityinen henkilö	Kannanoton esittäjän mukaan Kalajanjoen vesistöalueella ei ole otettu huomioon Kalajanjärvellä tapahtuvia tulvia. Esittäjän mukaan alue on tulvariski ympäristön ja yksityisteiden näkökulmasta, valumat vesistöihin ovat merkittäviä liki joka vuosi veden peittäessä jopa satoja peltohehtaareita. Lisäksi useita yksityisteitä kokee vaurioita veden noustessa.	Merkitään tiedoksi. Tulvariskialueita määrittäessä pääpaino on vakituista asutusta ja yhteiskunnan välttämättömiä toimintoja kohtaan kohdistuvissa tulvariskeissä.
Yksityinen henkilö	Tulvariskialueeksi pitäisi merkitä Isoniityn alue Tupoksessa Ouluntien varrella.	Isoniityn alue sisältyy tunnistettuun Temmesjoen alaosan muuhun tulvariskialueeseen.
Yksityinen henkilö	Tuulivoimatyömaiden aiheuttamalle vesistökuormituksen vähentämiseen tarvitaan uudenlaista suunnitteluasennetta ja vesiensuojelurakentamista Valuma-alueen pintavesien äärevyyksien ennustetaan kasvavan lähivuosikymmeninä. Viime syksyn runsas sadantamäärä antoi merkkejä siitä mitä tulevaisuudessa voi olla luvassa. Tuulivoima-alueen infraa rakennettaessa on tärkeää ottaa huomioon myös pintavettä hidastavat rakenteet hankkeen kaava-alueella. Vesiensuojelurakenteilla saadaan poistettua vesistöistä kiintoainetta ja ravinteita. Nämä toimenpiteet vähentävät rehevöitymistä ja parantavat vesieliöstöjen elintilaa. Käytännössä tämä tarkoittaa valuma-alueen huomioimista jo suunnitteluvaiheessa. Tuulivoiman rakentamisen vesistöhaitan torjuntakeinot on yhdistettävä valuma-alueen huomioivaksi kokonaisuudeksi. Ojiin tulee jättää kaivuukatkoja, on rakennettava putki- ja turvepatoaltaita sekä kosteikkoja. Ojien kaivuusyvyyttä tulee tarkastella tapauskohtaisesti. Viivyttävät vesistö rakenteet hidastavat tulvien syntymistä jokivarressa.	Merkitään tiedoksi.